

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет фінансів та банківської справи

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д. е. н., доц. Л.В.Жердецька
“ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»

на тему: **«БАНКІВСЬКІ РЕСУРСИ: ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ
ВИКОРИСТАННЯ»**

Виконавець

студент 62 групи

Бахишева Натаван Вагіфівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к. е. н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Тарасевич Наталія Вадимівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ	5
1.1. Банківські ресурси: поняття, структура та джерела формування.....	5
1.2. Ресурсна політика як інструмент управління процесом залучення фінансових ресурсів банку.....	13
1.3. Методи оцінки ефективності використання банківських ресурсів.....	19
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «ОЩАДБАНК»	30
2.1. Оцінка достатності власного капіталу банку.....	30
2.2. Аналіз депозитного портфелю як джерела фінансових ресурсів банку.....	39
2.3. Дослідження складу та динаміки запозичених коштів банку.....	51
Висновки до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ БАНКУ	58
3.1. Забезпечення оптимального використання депозитних та недепозитних джерел банківських ресурсів.....	58
3.2. Моделювання впливу факторів клієнтського капіталу на доходи банків.....	69
Висновки до розділу 3.....	75
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83

ВСТУП

Актуальність дослідження. Особливість банківської установи як інституту фінансового ринку полягає в наступному: основна частина банківських ресурсів, на відміну від підприємств і організацій інших сфер і галузей діяльності, формується за рахунок залучених та запозичених коштів, необхідних для здійснення активних банківських операцій. Залучені банками ресурси різноманітні за своїм складом. Основним джерелом банківських ресурсів є кошти, залучені від банківських клієнтів у вигляді депозитів. Крім того, у ряду банків значна частина ресурсів акумулюється за рахунок випуску власних боргових зобов'язань, в тому числі облігацій, а також депозитних і ощадних сертифікатів.

Для української банківської системи на сучасному етапі характерним є перехід на якісно новий етап розвитку, обумовлений зростаючою конкуренцією банківських установ та необхідністю збереження або посилення ринкових позицій, що зачіпає всі без винятку сфери діяльності банків. Кількісне збільшення обсягів здійснюваних операцій і зростання конкуренції вимагають від банків підвищення якості управління всіма видами ресурсних джерел і перегляду підходів, покладених в основу формування депозитної політики.

Ресурсна політика сьогодні покликана максимально зацікавити потенційних вкладників в зберіганні коштів на банківських рахунках, що є основою подальшої ефективної діяльності комерційного банку. Від якості ресурсної бази банку, що є результатом здійснення цієї політики, залежить кінцевий результат діяльності самого банку – одержання достатнього прибутку. Все вище викладене зумовило актуальність обраної теми дослідження.

Метою роботи є вивчення теоретичних основ формування банківських ресурсів, розкриття практичних аспектів залучення депозитних та не

депозитних коштів та розробка пропозицій щодо підвищення ефективності використання ресурсної бази банку.

Реалізація поставленої мети обумовлює необхідність вирішення наступних завдань:

- розглянути сутність ресурсів банку, їх склад та характеристику;
- визначити зміст методів оцінки ефективності використання банківських ресурсів;
- дослідити практичні аспекти формування ресурсної бази банку за матеріалами конкретної банківської установи;
- впровадити напрями ефективного використання фінансових ресурсів банку.

Об'єктом дослідження є діяльність банку з формування та ефективного використання фінансових ресурсів.

Предметом дослідження є фінансові ресурси банківської установи.

Методами дослідження є застосування статистичної та аналітичної вибірки, а також методів угруповань, побудови аналітичних таблиць, вартісної і порівняльний аналіз динамічного стану досліджуваних показників, використання статистичних і математичних методів. Положення дослідження також базуються на використанні комп'ютерних програми для обробки й аналізу інформації.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-законодавчі акти України, які стосуються діяльності банку, наукові публікації та монографії вітчизняних закордонних вчених, матеріали наукових конференцій та семінарів з досліджуваної тематики, звітні матеріали НБУ, дані звітності АТ «Ощадбанк», офіційні статистичні інтернет-джерела.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження економічної сутності процесу формування банківських ресурсів свідчить, що ресурси банків - це власні капітали і фонди, а також кошти, залучені та запозичені банками в результаті проведення пасивних операцій, які використовуються для активних операцій. Основним призначенням фінансових ресурсів є можливість формування необхідної величини коштів для стійкого функціонування банку та здійснення активних операцій.

Ресурсна політика – це політика банку в області ефективного управління процесом залучення коштів клієнтів. Ресурсна політика банків включає в себе чимало важливих складових, якими є кредитна, депозитна, інвестиційна та валютна політика, політика розширення діяльності банку.

Визначення ступеня ефективності використання банківського капіталу та ресурсної політики банківської установи є важливою потребою в практиці банківського аналізу. Методики оцінки ефективності ресурсної політики банків можна поділити на три основні групи: методики, які засновані на рейтингової системі оцінок банків; методики, які засновані на коефіцієнтном аналізі банків; методики, які засновані на фінансовому аналізі. Оцінювати ефективність ресурсної політики необхідно через аналіз трьох основних напрямків її здійснення: формування найбільш ефективної структури ресурсної бази банківської установи; формування найбільш ефективного активно-пасивного потенціалу банківської установи; формування найбільш стабільною ресурсної бази банку.

Необхідною передумовою ефективного функціонування банку є стабільність та достатність фінансових ресурсів, які формуються завдяки пасивним операціям.

Показники динаміки пасивів АТ «Ощадбанк» свідчать про нарощування розміру показників формування фінансових ресурсів банку

протягом періоду дослідження, спостерігається зростання та укріплення ресурсної бази у частки власних коштів. Але незважаючи на стрімкі темпи зростання власного капіталу банку, його питома вага у загальних фінансових ресурсах залишається дуже низкою - на рівні 10,7% загальних пасивів.

Депозитні ресурси банк є основним джерелом фінансування кредитних та інших активних операцій банку. зобов'язання АТ «Ощадбанк» банку зросли на 2,5%, таке зростання важливої складової пасивів відбулося за рахунок збільшення тільки одної складової зобов'язань банку, а саме - кошти клієнтів, тобто залучені кошти банку зросли на 21,9%; запозичені кошти банку зменшилися на 55,1% за період дослідження.

Таким чином, основну частину ресурсного забезпечення АТ «Ощадбанк» (88,0%) складають кошти клієнтів. Спостерігаються позитивні тенденції у формуванні фінансових ресурсів банку - за період дослідження наявна тенденція до збільшення депозитних коштів. При цьому слід підкреслити загальну тенденцію до зростання депозитів клієнтів при одночасному зростанні їх питомої ваги у фінансових ресурсах. Зростання депозитної ресурсної бази банку відбувалося переважно за рахунок приросту коштів фізичних осіб на 74,5%.

Основна частина фінансових ресурсів АТ «Ощадбанк» сформована за рахунок фізичних осіб, яка на останню звітну дату становить 68,5 % ресурсів клієнтів. При цьому основним джерелом зростання коштів населення є залучення строкових депозитів, їх питома вага становить 67,0 % від загальної кількості коштів на рахунках фізичних осіб, а питома вага коштів на поточних рахунках складає 33,0%.

У структурі коштів суб'єктів господарювання питома вага поточних рахунків переважає і становить 64,4 % від загальної кількості коштів на рахунках юридичних осіб, а питома вага коштів на строкових рахунках складає 35,6%. Основним джерелом зростання коштів юридичних осіб є залучення поточних депозитів.

АТ «Ощадбанк» має більшу частку дорогих фінансових ресурсів –

56,2% депозитного портфелю банку складають строкові кошти клієнтів банку. Портфель строкових депозитів на 83% складається з коштів фізичних осіб, на 11% – з коштів клієнтів ММСБ та на 6% – з коштів клієнтів корпоративного бізнесу. Поточні кошти складають 43,8% загального клієнтського портфелю банку, що збільшує його мінливість до змін ситуації на фінансовому ринку.

Депозитний портфель АТ «Ощадбанк» добре диверсифікований, представлений 17 сферами економічної діяльності. При цьому дуже позитивною характеристикою депозитної бази є підвищення питомої ваги коштів, які відносяться до основних сфер реальної економіки (нафтогазової, хімічної, гірничодобувної та металургійної промисловості), а також наявність тенденції до зростання депозитних коштів підприємств майже за всіма галузями економіки.

Основним видом запозичених фінансових ресурсів АТ «Ощадбанк», які використовуються як кредитні ресурси, є кошти інших банків, надані на довгостроковій основі. Обсяги цього кредитування мають чітку тенденцію до скорочення, тобто банк переважно спирається на залучені кошти як основний вид фінансових ресурсів банку, зменшуючи залежність від міжбанківських джерел фінансування.

Таким чином, у підсумку можна зазначити, що АТ «Ощадбанк» має оптимальну структуру ресурсної бази, яка дає змогу поєднувати надійність та стійкість ресурсної бази з невисокою їх вартістю.

Управління процесом формуванням та використанням банківських ресурсів є головним пріоритетом банківських установ в умовах сучасного розвитку банківської системи України. Правильно сформована організаційна структура, достовірне інформаційне забезпечення процесу управління власним капіталом, залученими та запозиченими коштами забезпечить раціональне формування фінансових ресурсів та загальну прибутковість банківських установ.

Для виконання цих пріоритетних напрямків банку необхідно: забезпечити залучення достатньої кількості фінансових ресурсів коштів із різних джерел на різні терміни; домогтися оптимального сполучення термінів залучення і запозичення грошових коштів і їх вартості;- забезпечити раціональне розміщення коштів у різні види активів з метою одержання достатнього рівня прибутку, підтримуючи необхідний рівень ліквідності й оптимізації ризиків, які виникають при цьому.

Динаміка показників повноти використання фінансових ресурсів АТ «Ощадбанк» свідчить про зростання стійкості та надійності банку, але і одночасного зниження продуктивності та ефективності використання залучених та запозичених коштів. Тому менеджменту банку зосередити увагу на напрямках більш ефективного вкладення фінансових ресурсів та покращення якості активів.

Отже, з одного боку спостерігається збільшення активності АТ «Ощадбанк» по залученню коштів (в основному коштів клієнтів). З другого боку незначна питома вага капіталу в фінансових ресурсах може призвести до зниження надійності банку, а також низькі показники повноти використання фінансових ресурсів свідчать про недостатню ефективність використання залучених та запозичених коштів АТ «Ощадбанк». Таким чином, банк повинен вирішити проблеми з якістю використання фінансових ресурсів та достатнім їх покриттям власними коштами.

Моделювання впливу клієнтського капіталу АТ«Ощадбанк» на його фінансовий результат встановило, що на формування банківських загальних доходів найбільший вплив здійснює обсяг виданих кредитів та кількість платіжних карток, а саме: зростання обсягу виданих кредитів на 1% призводить до збільшення доходів банківської установи на 0,75%, а збільшення кількості платіжних карток на 1% сприяє зростанню доходів на 0,68%. Тобто, можна зазначити, що збільшення позитивного ефекту банківської діяльності обумовлено практично в рівній мірі зростанням рівня цифровізації, впровадженням сучасних банківських технологій і

нарощуванням ресурсної бази, яка перетворюється в ефективні кредитні ресурси.

Отже, модель клієнтського капіталу може використовуватися в системі вимірювання ефективності банківського маркетингу, яка пов'язує джерела зростання клієнтського капіталу та фінансові результати діяльності банків.

З метою широкого впровадження цифрового банкінгу необхідно: покращення системи гарантування безпечності платежів як для покупців, так і для продавців банківських продуктів та послуг; покращення правового регулювання цифрового банкінгу; створення умов для масового запровадження системи цифрових підписів, які дозволятимуть безпомилково ідентифікувати особу; розробка та запровадження нових нетрадиційних банківських послуг, більш адаптованих до електронного способу надання.

З метою вдосконалення клієнтської політики банків необхідно наступне: розширення кола депозитних рахунків юридичних і фізичних осіб строком «до запитання», що дозволить навіть в умовах незначних фінансових накопичень повніше задовольняти потреби клієнтів банку і підвищити зацікавленість інвесторів у розміщенні коштів на рахунках у банку; розвиток нових видів вкладів та їх диверсифікація для всіх категорій вкладників і підвищення якості їх обслуговування, особливо з урахуванням дуже обмеженого переліку видів депозитів окремих банків; стимулювання залучення депозитних ресурсів через більшу диференціацію процентної ставки по різних видах вкладів особливо в умовах тенденції до її зниження; використання індивідуального підходу (прагнення банку надати клієнту особливі пільги); впровадження ефективних заходів щодо залучення депозитних коштів переважно на строкові депозити, оскільки чим більша питома вага депозитних залучених коштів клієнтів банку на довгостроковій основі, тим більш стабільною є ресурсна база банку.

Упровадження цих заходів дозволить підвищити здатність банківських установ одержувати економічні вигоди з усіх складових компонентів фінансових ресурсів та клієнтського капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів : Вид. Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2015. – 714 с.
2. Банківські операції: підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2013. – 688 с.
3. Алексеєнко М. Д. Капітал банку питання теорії і практики: монографія / М. Д. Алексеєнко. – К. : КНЕУ, 2002. – 276 с.
4. Енциклопедія банківської справи України / за ред. В. С. Стельмаха та ін. – К. : Молодь, 2001. – 680 с.
5. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку : підручник / Л. О. Примостка. – К. : КНЕУ, 2004. – 468 с.
6. Павлюк С. М. Сутність ресурсів комерційного банку [Текст] / С. М. Павлюк // Фінанси України. – 2010, № 12. – С. 108–115.
7. Кириченка О.А. Банківський менеджмент: Навчальний посібник / О.А. Кириченка. – К.: Знання України, 2005. – 831 с.
8. Коваленко М. А. Операції сучасного комерційного банку [Текст] : навчальний посібник / М. А. Коваленко, В. М. Білінкіс, Л. Є. Сухомлин – Херсон : Олдіплюс, 2004. – 472 с
9. Універсальний бізнес-словарь/ за ред. Б. А. Райзберга та ін. – М. : ИНФА, 2012. – 640 с.
10. Енциклопедія банківської справи України / за ред. В. С. Стельмаха та ін. – К. : Молодь, 2001. – 680 с.
11. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: закон України від 07.12.2000 № 2121-Ш, / Офіційний сайт ВР України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
12. Про Національний банк України [Електронний ресурс] закон України від 20.05.99 № 679-XIV / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

13. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: положення затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368 / Офіційний сайт ВР України. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/?z0841-01>.
14. Сало В. І., Криклій О. А. Фінансовий менеджмент банку: Навчальний посібник. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2011. — 314 с.
15. Тиркало Р. І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес- діагностика, рейтинг / Р. І. Тиркало, З. І. Щибиволок. — К. : Слобожанщина, 2009. — 236 с.
16. Аналіз банківської діяльності: підручник / [А. М. Герасимович, І. М. Парасій-Вергуненко, В. М. Кочетков та ін.]; за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. А. М. Герасимовича. — К. : КНЕУ, 2010. — 599 с.
17. Іванов В. В. Аналіз надійності банку : практ. посіб. / В. В. Іванов. — М.: Ділова Література, 2014. — 320 с.
18. Бікмухаметова Р. Б. Теоретичні аспекти управління пасивами комерційного банку // Молодий вчений. - 2013. - №10. - С. 291-294. - URL <https://moluch.ru/archive/57/7860/>.
19. Шевцова О.І. Фінансові ресурси універсальних банків України: джерела та методи залучення / О.І.Шевцова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Економіка. — 2013. — Том 21. Вип.7(2).- С.52-60.
20. Швирьова О.В. Створення організаційного механізму діяльності банку на ринку залучення ресурсів в умовах інноваційної конкуренції / О.В.Швирьова//Вісник соціально-економічних досліджень. — 2014.- Вип.3.-С.289-296.
21. Бобрик М. М. Финансовая устойчивость коммерческого банка / М. М. Бобрик // Банковское дело. — № 8. — 2012. — С. 32–35.
22. Бутинця Ф.Ф. Аналіз діяльності комерційного банку: Навчальний посібник / Ф.Ф. Бутинця. — Житомир: ПП «Рута», 2001.—384 с.

23. Турило А.М. Рейтингова система оцінки фінансового стану комерційного банку / А.М. Турило // Економічні науки. – 2011. – №28. – С. 260-263.
24. Васюренко О. В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: Навч. посібник / О.В. Васюренко. – К.: Знання України, 2006. – 463 с.
25. Тарасевич, Н.В. Фінансовий менеджмент у банках: навчальний посібник / Н.В.Тарасевич. - Одеса: ОДЕУ, ротاپринт, 2008 р. – 182 с.
26. Ковбасюк М.Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств: навчальний посібник / М.Р. Ковбасюк – К.: Видавничий дім «Скарби», 2001. – 336 с.
27. Довгань Ж. М. Систематизації наукових поглядів на сутність фінансової стійкості банків / Ж. М. Довгань // Вісник університету Банківської справи Національного банку України. – 2011. –№4. –С.134 - 137.
28. Зінченко В.О. Сутність і поняття стійкості банківської системи / В.О. Зінченко //Вісник університету Банківської справи Національного банку України. –2007. –№6. – С. 127-132.
29. Левицький В.В. Управління фінансовою стійкістю комерційного банку / В.В. Левицький //Актуальні проблеми економіки. – 2010.–№ 2.– С. 50-54.
30. Турчин Н.Б. Економічна сутність та функціональне значення банківських рейтингів / Н.Б. Турчин // Науковий вісник – 2013. – №17. – С. 212-217.
31. Крухмаль О. В. Оцінка фінансової стійкості на підставі визначення критеріїв динамічної стабільності діяльності банку / О. В. Крухмаль // Актуальні проблеми економіки. – 2004. –№ 8. – С. 60-64.
32. Крухмаль О.В. Основні методологічні підходи до визначення і оцінки фінансової стійкості банківської установи / О.В. Крухмаль // Вісник академії банківської справи Національного Банку України – 2008. – № 3. – С.179-183.

33. Управління фінансовою стійкістю комерційних банків: Монографія / Н. М. Шелудько.– К.: Ін-т економіки НАН України, 2002. – 228 с.
34. Усова А.С. Оцінка фінансового стану і надійність комерційних банків // Матеріали і доповіді науково-практичної конференції «Прикладні статистичні дослідження і бізнес-аналітика». - 2015. - С. 262- 276.
35. Зав'ялова Е.Н. Фактори, що впливають на ліквідність комерційного банку/ Е.Н. Зав'ялова // Економіка та управління в ХХІ столітті: тенденції розвитку. - 2015. - №25. - С. 176-193.
36. Управління фінансовою стійкістю комерційних банків: Монографія / Н. М. Шелудько – К.: Ін-т економіки НАН України, 2002. – 228 с.
37. Фурсова В. Рейтингова системи оцінки фінансової стабільності банків з іноземним капіталом як інструмент підвищення надійності банківської системи / В. Фурсова // Вісник Національного банку України –2011. – №3. – С. 120-125.
38. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: Навч. посібник / А.М. Єріна – К.: КНЕУ, 2002. – 170 с.
39. Афанасенко М.В. Сутність та значення рейтингових оцінок у процесі управління банком / М.В. Афанасенко // Вісник Української академії банківської справи. – 2011. – №1(30). – С. 72-76.
40. Бабкіна І. Досвід зарубіжних країн щодо рейтингової оцінки діяльності банків / І. Бабкіна // Вісник Національного банку України –2010. – №6. – С. 31-33.
41. Рац О.М. Шляхи удосконалення організаційного забезпечення управління економічною безпекою банку / О.М. Рац // Ефективна економіка. 2017. - № 5. <http://www.economy.nauka.com.ua>.
42. Усач Б.В. Аналіз фінансового стану банку як один з методичних прийомів аудиту / Б.В. Усач // Вісник банківської справи Національного Банку України – 2010. – № 3. – С.179-183.
43. Азізова К.М. Комплексна оцінка достатності ресурсного потенціалу банку / К.М. Азізова // Бізнес-інформ. - 2014. - №1. - С. 236-241.

44. Аржевітін С. Сукупні заощадження населення в умовах державного регулювання ресурсного потенціалу банків України / С. Аржевітін // Економіст. - 2010. - №10. - С. 20-23.
45. Барилюк І. В. Збалансована система показників - основа стратегічного управління ресурсним потенціалом банківських установ / І. В. Барилюк // Формування ринкової економіки в Україні : збірник наук. праць. - Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка. - 2016. - Вип. 19. - С. 147-153. - (Фінансово-економічні проблеми розвитку економіки України).
46. Геворкян А.А. Теоретичні підходи до структуризації ресурсної бази комерційних банків/ А.А. Геворкян // Фінанси та кредит. – 2011. – № 3. – С.94-98.
47. Болдирєв О.О. Оцінка використовуваних методів діагностики у системі механізмів управління попередження кризових ситуацій в банках / О.О. Болдирєв // Облік і фінанси АПК. – 2011. – №4 . – С. 106–111.
48. Білошапка В.С. Щодо оцінки ресурсного потенціалу банків України в сучасних умовах / Білошапка В.С., Продан М.В. // Економіка та суспільство. - 2016. -Вип. 4. - С. 278–284.
49. Бобиль В.В. Використання показників рівня якості управління ризиками у процесі оцінювання фінансового стану банку / В.В. Бобиль // Банківська справа. – 2013. – №4 . – С. 115–125.
50. Бобиль В.В. Теоретичний аспект комплексної системи антикризового управління банківськими ризиками / В.В. Бобиль // Банківська справа. – 2014. – №2 . – С. 3–20.
51. Герасименко В. Управління власним капіталом банку в Україні в умовах фінансової кризи / В. Герасименко // Вісник Національного Банку України. –2010. – №10. – С.13-17.
52. Дзяблюк О.В. Напрями зміцнення фінансової стійкості комерційних банків в умовах ринкової трансформації / О.В. Дзяблюк, Р.В.

- Михайлюк // Вісник економічної науки України. – 2008.– № 1. – С. 26–31.
53. Довгань Ж. М. «Базель III» у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи / Ж. М. Довгань // Вісник університету Банківської справи Національного банку України. – 2011. – №1(10). – С.80-85.
54. Довгань Ж. М. Систематизації наукових поглядів на сутність фінансової стійкості банків / Ж. М. Довгань // Вісник університету Банківської справи Національного банку України. – 2011. – №4. – С.134-137.
55. Холодна Ю.Є. Банківська система : навчальний посібник / Ю.Є. Холодна, О.М. Рац. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. - 316 с.
56. Компанцев М. С. Клієнтський капітал як маркетинговий актив / М. С. Компанцев // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2010. – Вип. 2. – С. 512-519.
57. Кендюхов О. В. Ефективність управління клієнтським капіталом / О. В. Кендюхов // Економіка промисловості. – 2008. – № 4. – С. 37-40.
58. Литвиненко Т. М. Клієнтський капітал як основа визначення ефективності маркетингу / Т. М. Литвиненко // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2016. – Вип. 2. – С. 99-107. Циганюк Д.Л. Сучасні тенденції формування ресурсної бази банків України / Д.Л. Циганюк // Придніпровський науковий вісник. 2014. № 4. С. 53–62.
59. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
60. Офіційний сайт АТ «Ощадбанк» Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.oschadbank.ua>.